

ปัจจัยร่วมที่มีผลต่อการพ่ายแพ้การเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566
ของกลุ่มบ้านใหญ่ ในจังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี สมุทรปราการ
Common Factors Affecting the Defeat in the 2023 General Election of Local
Political Dynasties in Chiang Mai, Chonburi, and Samut Prakan Provinces

ณัฐวัจน์ เชื้อวบางยาง
Natthawat Chiaobangyang

มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Ramkhamhaeng University, Thailand
Corresponding Author, Email: Natthawat@gmail.com

Received: 2025-6-16; Revised: 2024-6-28; Accepted: 2025-6-29

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพ่ายแพ้การเลือกตั้งและชนะการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ของกลุ่มบ้านใหญ่ ในจังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี สมุทรปราการ (2) เพื่อศึกษาบริบททางการเมืองและกระแสความนิยมของพรรคก้าวไกล จังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี สมุทรปราการ พ.ศ. 2566 (3) เพื่อศึกษาวิธีการสร้างฐานเสียงทางการเมืองของกลุ่มบ้านใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี สมุทรปราการ พ.ศ. 2566 ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยเก็บข้อมูลด้วยวิธีการศึกษาข้อมูลจากเอกสารสำคัญและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง จำนวน 14 คน

ข้อค้นพบที่ 1 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพ่ายแพ้การเลือกตั้งและชนะการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2566 ของกลุ่มบ้านใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี สมุทรปราการ ปัจจัยเรื่องกระแสความนิยมทางการเมืองของพรรคก้าวไกลส่งผลให้เป็นปัจจัยเรื่องความต้องการของประชาชนต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในพื้นที่รวมถึงปัจจัยของคนรุ่นใหม่บริบทชุมชนเมืองไม่มีความผูกพันกับระบบอุปถัมภ์และปัจจัยเรื่องกลุ่มนักการเมืองบ้านใหญ่ขาดความเชี่ยวชาญการใช้เทคโนโลยีโซเชียลมีเดียเพื่อการรณรงค์หาเสียงและปัจจัยเรื่องพรรคการเมืองใหญ่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งทำให้มีการตัดคะแนนระหว่างกัน

ข้อค้นพบที่ 2 พบว่า บริบททางการเมืองและกระแสความนิยมทางการเมืองของพรรคก้าวไกลจังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี สมุทรปราการ พ.ศ. 2566 กลุ่มนักการเมืองบ้านใหญ่ครองพื้นที่ยาวนานทำให้เกิดมุมมองจากประชาชนว่านักการเมืองบ้านใหญ่เป็นกลุ่มธุรกิจการเมืองประเด็นเรื่องการผูกขาดอำนาจทางการเมืองท้องถิ่นและการเมืองระดับชาติของกลุ่มบ้านใหญ่ส่งผลให้คะแนนนิยมของหัวหน้าพรรคก้าวไกลมีความโดดเด่นกว่าพรรคการเมืองอื่นคนรุ่นใหม่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี สมุทรปราการ เลือกผู้สมัครจากพรรคก้าวไกลมากกว่าพรรคการเมืองอื่น

และข้อค้นพบประการสุดท้าย พบว่า วิธีการสร้างฐานเสียงทางการเมืองของกลุ่มบ้านใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี สมุทรปราการ พ.ศ. 2566 กลุ่มนักการเมืองบ้านใหญ่ใช้วิธีการทางการเมืองแบบระบบอุปถัมภ์เป็นยุทธศาสตร์ทางการเมืองในพื้นที่กลุ่มนักการเมืองบ้านใหญ่ให้ความสำคัญกับเครือข่ายหัวคะแนนกำนันผู้ใหญ่บ้านผู้นำชุมชนซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มนักการเมืองของพรรคก้าวไกลหากเปรียบเทียบพบว่า

นักการเมืองบ้านใหญ่เป็นผู้ประสบความสำเร็จทางธุรกิจและฐานะทางสังคมกลุ่มนักการเมืองบ้านใหญ่ใช้ยุทธศาสตร์การลงพื้นที่และเปิดบ้านรับฟังปัญหาของประชาชนดังจะเห็นได้จากบริบทการเมืองในจังหวัด

ชลบุรี สมุทรปราการเป็นส่วนใหญ่และนักการเมืองบ้านใหญ่เน้นการออกงานสังคม งานบวช งานแต่ง งานศพ เพื่อเป็นฐานเสียงทางการเมือง

คำสำคัญ: เลือกตั้ง, เชียงใหม่, ชลบุรี, สมุทรปราการ

Abstract

This research aims to: (1) study the factors affecting the electoral defeat and victory of the political dynasty groups in Chiang Mai, Chonburi, and Samut Prakan in the 2023 general election; (2) study the political context and popularity of the Move Forward Party in Chiang Mai, Chonburi, and Samut Prakan in 2023; (3) study the methods used by the political dynasty groups to consolidate their voter base in Chiang Mai, Chonburi, and Samut Prakan in 2023. This is a qualitative study, collecting data through document reviews and in-depth interviews with 14 key informants.

Finding 1: The factors affecting the electoral defeat and victory of political dynasty groups in Chiang Mai, Chonburi, and Samut Prakan in 2023 include the popularity of the Move Forward Party, reflecting the people's demand for political change in the area, the influence of the new generation, the lack of expertise of political dynasty groups in utilizing social media for electoral campaigns, and vote splitting due to multiple major parties fielding candidates.

Finding 2: The political context and popularity of the Move Forward Party in Chiang Mai, Chonburi, and Samut Prakan in 2023 show that political dynasty groups have held power for a long time, causing the perception among the electorate that they represent a form of "political business" and a monopoly of power, which in turn results in greater popularity for the Move Forward Party's leader. Consequently, the new generation prefers to vote for Move Forward Party candidates over those from other parties.

Lastly, the study finds that the methods used by political dynasty groups in Chiang Mai, Chonburi, and Samut Prakan in 2023 are predominantly clientelistic, employing a political patronage system. These groups pay significant attention to their networks of vote canvassers, subdistrict heads, and community leaders in contrast to the Move Forward Party's approach. The political dynasty groups are successful business people with strong social standing, employing strategies of voter mobilization by visiting and addressing community problems. This is especially apparent in Chonburi and Samut Prakan, where political dynasty groups frequently attend social events ordinations, weddings, and funerals to consolidate their voter base.

Keywords: Election, Chiang Mai, Chonburi, Samut Prakan

บทนำ

พัฒนาการของการเมืองไทยมีมาอย่างยาวนานควบคู่ไปกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองไทยในช่วงปี พ.ศ. 2475 สังคมประชาธิปไตยเป็นสังคมแห่งความหลากหลายในเรื่องของคณะบุคคล บุคคลและกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทต่อการเมืองไทยเสมอมาเราจะเห็นได้จากที่กลุ่มการเมืองหลาย ๆ กลุ่มต่างมีบทบาทในพื้นที่ระดับชาติและระดับท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กันในระดับโครงสร้างที่มีความซับซ้อนเป็นอย่างมาก จะเห็นได้จากบริบทที่นักการเมืองที่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือดครอบครัวจะมีบทบาทในท้องถิ่นนั้นเช่น มีบทบาทในการเป็นนักการเมืองท้องถิ่นในเขตจังหวัดนั้น ๆ และจะมีคนในครอบครัวมีตำแหน่งมีบทบาททางการเมืองในระดับชาติ เช่น เป็น ส.ส. หรือ ส.ว ตำแหน่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในทางการเมืองระดับชาติ

“บ้านใหญ่ ในการเมืองไทย เป็นภาพสะท้อนของความรู้ประสิทธิภาพของรัฐไทยในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้ประชาชน และสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ สังคม ประชาชน และนักการเมืองในสังคมปัจจุบัน คือตระกูลการเมือง แต่จริง ๆ แล้ว ถ้ามองย้อนกลับไปที่ผู้มีอิทธิพลในพื้นที่เดิมที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างรัฐกับประชาชน เพราะรัฐไม่มีศักยภาพในการดูแล อย่างสมัยก่อนเกิดของหาย โจรปล้น ไม่สบาย จะไปหาใคร เพราะรัฐส่วนกลางที่รวมศูนย์อำนาจมาก ๆ แล้วก็ส่งข้าหลวงมาดูแลก็เข้าไม่ถึงประชาชน มันก็จะมีผู้มีอิทธิพลเหล่านี้ อาจจะเป็นกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบัน หรือเดิมก็อาจจะเป็นคนคบดีหรือคนฐานะดี” (สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์, อ้างถึงใน ประชาไทออนไลน์, 2566)

ผู้วิจัยมองว่า ในการเลือกตั้งทั่วไป ครั้งที่ 27 ปี พ.ศ. 2566 พรรคกลุ่มบ้านใหญ่อัครวม พาแกนนำทั้งหมดเข้าสังกัดพรรคพลังประชารัฐโดยเฉพาะทุกเขตการเลือกตั้ง แต่พอมาการเลือกตั้งครั้งปี พ.ศ. 2566 ที่ผ่านมาพรรคพลังประชารัฐไม่สามารถที่จะชนะในเขตการเลือกตั้งได้เลยปรากฏว่าพรรคก้าวไกลชนะทุกเขตเลือกตั้งในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองขึ้นในจังหวัดสมุทรปราการ เนื่องจากการเสียชีวิตของแกนนำคนสำคัญ คือ นายชนม์สวัสดิ์ อัครวม แกนนำคนสำคัญของกลุ่มปากน้ำทำให้บทบาททางการเมืองของกลุ่มบ้านใหญ่สมุทรปราการของตระกูลอัครวมลดบทบาทลงทำให้กระแสความนิยมของพรรคก้าวไกลซึ่งจังหวัดสมุทรปราการเป็นพื้นที่เขตเมืองทั้งหมดได้รับผลกระทบในทางการเมืองและพรรคก้าวไกลสามารถปัดป้องชัย ฉะนั้นได้ประกอบกับกระแสความนิยมของพรรคก้าวไกลโดยเฉพาะคุณพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ ที่อยู่ในแถบปริมณฑลสามารถคว้าชัยชนะได้สำเร็จจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในจังหวัดสมุทรปราการ (ไทยรัฐออนไลน์, 2567)

จากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดชลบุรี จังหวัดสมุทรปราการ ล้วนแล้วแต่เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ทางการเมืองสำคัญของพรรคการเมือง เช่น พรรคเพื่อไทย พรรคประชาธิปัตย์ และพรรคพลังประชารัฐ เนื่องจากพื้นที่เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นกลุ่มเครือข่ายทางการเมืองของกลุ่มบ้านใหญ่ที่มีปฏิสัมพันธ์ในทางการเมืองท้องถิ่นและการเมืองระดับชาติ ปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งนี้ นำมาซึ่งข้อสรุปถึงสาเหตุการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่การศึกษาว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเกิดมาจากเหตุปัจจัยใดและวิธีการสร้างฐานเสียงทางการเมืองของกลุ่มบ้านใหญ่ว่ามีลักษณะและวิธีการทำงานทางการเมืองเป็นเช่นไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยร่วมที่ทำให้กลุ่มตระกูลบ้านใหญ่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี สมุทรปราการ แพ้การเลือกตั้ง พ.ศ. 2566
2. เพื่อศึกษาบริบททางการเมืองและกระแสความนิยมของพรรคก้าวไกล จังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี สมุทรปราการ พ.ศ. 2566

3. เพื่อศึกษาวิธีการสร้างฐานเสียงทางการเมืองของกลุ่มบ้านใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี สมุทรปราการ พ.ศ. 2566

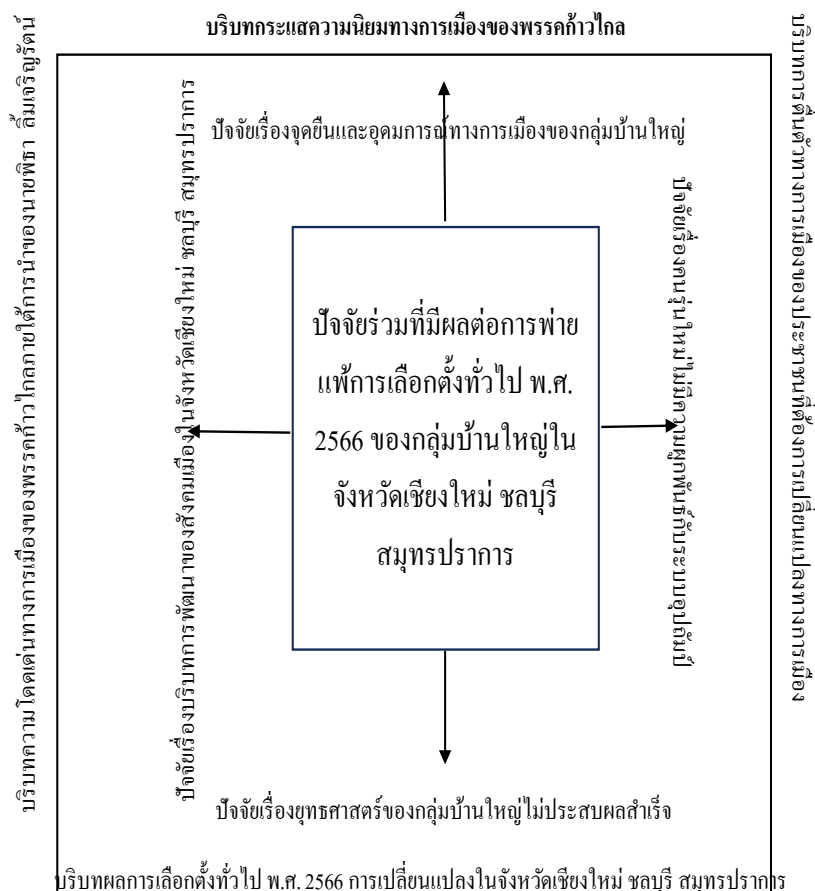
การทบทวนวรรณกรรม

การพ่ายแพ้ในการเลือกตั้งเป็นปรากฏการณ์ที่ได้รับความสนใจอย่างมากในงานวิจัยทางการเมือง เนื่องจากสะท้อนให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงในระบบการเมืองและพฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (Smith, 2022) สำหรับกรณีของกลุ่มบ้านใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี และสมุทรปราการ การพ่ายแพ้ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 มีปัจจัยร่วมหลายประการที่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ

ประการแรก คือ ปัจจัยเชิงโครงสร้างทางสังคมและเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อความนิยมของกลุ่มบ้านใหญ่ งานวิจัยของ Chantharaksa (2023) ชี้ให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ที่ไม่เท่าเทียมในพื้นที่ ส่งผลให้ฐานเสียงของกลุ่มบ้านใหญ่ลดลงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงของประชากรวัยทำงานที่มีแนวโน้มเลือกตั้งตามนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการปัจจุบันมากขึ้น ยังส่งผลให้กลุ่มบ้านใหญ่สูญเสียความนิยมในจังหวัดเหล่านี้ (Jindachote, 2024) ประการที่สองคือ ปัจจัยด้านยุทธศาสตร์และการบริหารจัดการของกลุ่มบ้านใหญ่ในการรณรงค์หาเสียง พรรคหรือกลุ่มบ้านใหญ่ในพื้นที่พบปัญหาในการปรับยุทธศาสตร์การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงผู้มีสิทธิเลือกตั้งกลุ่มใหม่ที่เป็นกลุ่มวัยรุ่นและคนรุ่นใหม่ที่มีความสำคัญกับข้อมูลข่าวสารผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ (Kanchana & Phromma, 2023) งานวิจัยยังระบุว่า การขาดการสื่อสารเชิงรุกและการตอบสนองต่อกระแสสังคมในประเด็นสำคัญ เช่น ความโปร่งใสและความเป็นธรรมทางการเมือง ส่งผลให้ภาพลักษณ์ของกลุ่มบ้านใหญ่เสียหายและลดทอนความไว้วางใจจากประชาชน (Wongsuwan, 2023) ปัจจัยที่สาม คือ บริบททางการเมืองระดับชาติที่มีผลกระทบต่อความชอบธรรมและความเข้มแข็งของกลุ่มบ้านใหญ่ในพื้นที่ งานศึกษาของ Saengsawang (2023) พบว่า การเปลี่ยนแปลงนโยบายและการปรับโครงสร้างทางการเมืองที่เกิดขึ้นในระดับประเทศ มีผลทำให้ฐานสนับสนุนของกลุ่มบ้านใหญ่ลดลง เนื่องจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกิดความรู้สึกไม่มั่นใจในความสามารถของกลุ่มบ้านใหญ่ในการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมผลประโยชน์ของประชาชน นอกจากนี้ การขยายบทบาทของพรรคการเมืองใหม่และกลุ่มทางเลือกการเมืองยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้กลุ่มบ้านใหญ่สูญเสียพื้นที่ทางการเมือง (Somsak, 2024)

โดยรวมแล้ว ปัจจัยร่วมที่ส่งผลให้กลุ่มบ้านใหญ่พ่ายแพ้การเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในจังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี และสมุทรปราการ ประกอบด้วยปัจจัยทางสังคม-เศรษฐกิจ การบริหารจัดการและยุทธศาสตร์การรณรงค์ และบริบททางการเมืองระดับชาติ ซึ่งแต่ละปัจจัยล้วนส่งผลสะท้อนต่อกันและมีความเชื่อมโยงอย่างซับซ้อน (Phanich & Yodsuwan, 2023) ความเข้าใจปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญในการวางแผนและปรับยุทธศาสตร์ของกลุ่มบ้านใหญ่ในอนาคตเพื่อฟื้นฟูฐานเสียงและสร้างความเข้มแข็งทางการเมือง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้รูปแบบการวิจัยแบบคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการทำหาคำตอบประเด็นการศึกษาตามวัตถุประสงค์ด้วยข้อมูลแบบเจาะลึก (in-depth interview)

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยร่วมที่มีผลต่อการพ่ายแพ้การเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ของกลุ่มบ้านใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี สมุทรปราการ ครั้งนี้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) โดยมีการออกแบบโครงสร้างของข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สัมภาษณ์เจาะลึกนั้น เป็นเทคนิคและกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีความเหมาะสมอย่างยิ่ง การกำหนดเครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยร่วมที่มีผลต่อการพ่ายแพ้การเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ของกลุ่มบ้านใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี สมุทรปราการ ครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพแนววิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธีการ คือ

1. การศึกษาเอกสาร เอกสารที่จะใช้ในการวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ
 - 1.1 เอกสารขั้นต้น (primary data) เป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นข้อมูล

1.2 การสำรวจเอกสาร (document surveys) เป็นการสำรวจและศึกษาค้นคว้าจากเอกสารด้านตำราวิชาการ งานเขียนสื่อสิ่งพิมพ์ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ วารสาร ทั้งที่เป็นของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน บทความในหนังสือพิมพ์ทั้งรายวันรายสัปดาห์ ข้อมูลจากเว็บไซต์ (web site) ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัย

2. การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลแบบเจาะลึก (in-depth interview) จำนวน 14 ราย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการนำเอาข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าวิจัย มาจัดทำให้เป็นระบบ แยกองค์ประกอบ รวมทั้งการเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูล ใช้แนวคิดทฤษฎีเป็นตัววิเคราะห์ข้อมูลและจำแนกแยกแยะประเด็นข้อมูลให้เป็นระบบตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและใช้แนวคิดทฤษฎีในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการพ่ายแพ้การเลือกตั้งและชนะการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2566 ของกลุ่มบ้านใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี สมุทรปราการ

การเลือกตั้งทั่วไปในปี พ.ศ. 2566 เป็นบทพิสูจน์สำคัญของกลุ่มบ้านใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี และสมุทรปราการ พบว่ากลุ่มบ้านใหญ่ที่เคยครองพื้นที่ทางการเมืองมายาวนานได้พ่ายแพ้จากปัจจัยหลายประการที่เกี่ยวข้องกันอย่างซับซ้อน ปัจจัยแรก คือกระแสความนิยมทางการเมืองของพรรคก้าวไกลที่เติบโตอย่างโดดเด่นในพื้นที่ดังกล่าว โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับพรรคเพื่อไทยที่แม้จะมีจุดแข็งในช่วงแรก แต่กลับสูญเสียความนิยมเนื่องจากการประกาศจุดยืนทางการเมืองที่ไม่สอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชน ขณะที่พรรคก้าวไกลมีภาพลักษณ์ของคนรุ่นใหม่ที่มีความชัดเจนในการต่อต้านอำนาจเก่าและใช้ยุทธศาสตร์รณรงค์หาเสียงที่ทันสมัย ปัจจัยที่สอง คือความต้องการของประชาชนในพื้นที่ที่อยากเห็นการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจากระบบที่กลุ่มบ้านใหญ่ครอบครองอำนาจมายาวนาน ซึ่งประชาชนมีความคาดหวังต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภายในจังหวัดของตนเอง โดยเฉพาะในบริบทที่การเมืองระดับท้องถิ่นยังผูกพันกับเครือข่ายและเครือข่ายทางสังคมเดิมๆ ปัจจัยที่สาม คือการเปลี่ยนแปลงในกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่ไม่มีความผูกพันกับระบบอุปถัมภ์แบบบ้านใหญ่ คนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่ไม่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่เดิม มีโอกาสศึกษาและทำงานในเมืองใหญ่ ทำให้วัฒนธรรมการเมืองแบบเดิมไม่สามารถดึงดูดหรือสร้างความจงรักภักดีได้ อีกทั้งจังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี และสมุทรปราการ มีการพัฒนาเป็นเมืองใหญ่ที่มีบริบททางสังคมและเศรษฐกิจเปลี่ยนไป ปัจจัยที่สี่ คือความล่าช้าของนักการเมืองกลุ่มบ้านใหญ่ในเรื่องการใช้เทคโนโลยีและโซเชียลมีเดียเพื่อการรณรงค์หาเสียง ในขณะที่พรรคก้าวไกลสามารถใช้สื่อออนไลน์อย่าง Facebook, Instagram และ TikTok เป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารกับประชาชนและระดมทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักการเมืองบ้านใหญ่ยังคงพึ่งพาระบบหัวคะแนนและเครือข่ายท้องถิ่นซึ่งมีต้นทุนสูงและไม่ทันสมัย ปัจจัยสุดท้าย คือการแข่งขันภายในกลุ่มพรรคการเมืองใหญ่ที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งหลายคนในเขตเดียวกัน เช่น พรรคเพื่อไทยกับพรรคพลังประชาชน หรือพรรคประชาธิปัตย์ ทำให้เกิดการตัดคะแนนเสียงกันเอง ส่งผลให้นักการเมืองกลุ่มบ้านใหญ่เสียเปรียบและทำให้พรรคก้าวไกลที่ไม่มีคู่แข่งในฐานคะแนนเสียงเดียวกันได้รับประโยชน์ไป

ด้วยปัจจัยเหล่านี้ สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มบ้านใหญ่ที่เคยเป็นเจ้าของพื้นที่ทางการเมืองต้องเผชิญกับความท้าทายครั้งใหญ่ในการปรับตัวเพื่อรับมือกับกระแสการเมืองใหม่ที่เน้นความโปร่งใส ใช้เทคโนโลยี และสะท้อนความต้องการของคนรุ่นใหม่อย่างแท้จริงในอนาคต

2. บริบททางการเมืองและกระแสความนิยมของพรรคก้าวไกล จังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี สมุทรปราการ พ.ศ. 2566

ในปี พ.ศ. 2566 บริบททางการเมืองในจังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี และสมุทรปราการ มีลักษณะสำคัญคือการครอบงำพื้นที่ของกลุ่มนักการเมืองบ้านใหญ่ที่สืบทอดอำนาจทางการเมืองมาอย่างยาวนาน กลุ่มบ้านใหญ่นี้เป็นตระกูลการเมืองที่มีการส่งต่ออำนาจทางการเมืองจากรุ่นสู่รุ่น ทั้งในระดับท้องถิ่น เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ไปจนถึงระดับชาติ เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) โดยกลุ่มบ้านใหญ่ในแต่ละจังหวัดมีการจัดสรรพื้นที่ทางการเมืองและผลประโยชน์อย่างชัดเจน ซึ่งกลายเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองในพื้นที่เหล่านี้ อย่างไรก็ตาม ประชาชนในพื้นที่กลับมองว่ากลุ่มนักการเมืองบ้านใหญ่นี้มีลักษณะเป็น "ธุรกิจการเมือง" ที่ใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อผลักดันและเสริมสร้างความมั่งคั่งให้กับตนเองและพวกพ้อง ผ่านการครอบครองทรัพยากรและผลประโยชน์ต่าง ๆ ส่งผลให้มีทั้งฝ่ายที่สนับสนุนและไม่สนับสนุนกลุ่มนักการเมืองเหล่านี้ เพราะมองว่าการเมืองในจังหวัดยังคงเป็นสนามผลประโยชน์ของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ประเด็นการผูกขาดอำนาจทางการเมืองท้องถิ่นและระดับชาตินี้เป็นอีกหนึ่งสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดกระแสความนิยมของพรรคก้าวไกลในพื้นที่ดังกล่าว ประชาชนโดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ ต้องการเปลี่ยนแปลงและทลายการผูกขาดอำนาจทางการเมืองที่ครองพื้นที่มานาน ซึ่งพรรคก้าวไกลถูกมองว่าเป็นทางเลือกใหม่ที่มีนโยบายต่อต้านการผูกขาดและส่งเสริมการกระจายอำนาจ ในช่วงการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 พรรคก้าวไกลมีคะแนนนิยมโดดเด่นมากกว่าพรรคการเมืองอื่น ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี และสมุทรปราการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคะแนนนิยมของหัวหน้าพรรค นายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ ซึ่งเป็นผู้นำรุ่นใหม่ที่มีบทบาททางการเมืองอย่างแข็งขันในฐานะฝ่ายค้านในสภา ด้วยบุคลิกและศักยภาพส่วนตัวที่น่าจับตามอง ทำให้พรรคก้าวไกลได้รับการสนับสนุนอย่างกว้างขวางในพื้นที่ นอกจากนี้ ประชาชนกลุ่มคนรุ่นใหม่ในจังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี และสมุทรปราการให้การสนับสนุนพรรคก้าวไกลมากกว่าพรรคการเมืองอื่น เนื่องจากพรรคก้าวไกลมีฐานแนวคิดเสรีนิยม และอุดมการณ์ต่อต้านการรัฐประหารและการปกครองโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่เกิดขึ้นหลังปี พ.ศ. 2557 ผู้นำและผู้สมัครของพรรคมีความเชื่อมโยงกับกลุ่มผู้เคลื่อนไหวทางการเมืองในช่วงนั้น จึงได้รับความไว้วางใจและการสนับสนุนจากกลุ่มคนรุ่นใหม่เป็นจำนวนมาก

3. การศึกษาวิธีการสร้างฐานเสียงทางการเมืองของกลุ่มบ้านใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี สมุทรปราการ พ.ศ. 2566

การสร้างฐานเสียงทางการเมืองของกลุ่มบ้านใหญ่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี และสมุทรปราการเป็นปรากฏการณ์ที่สะท้อนการใช้ยุทธศาสตร์ทางการเมืองที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ระบบอุปถัมภ์ ซึ่งเป็นระบบที่มีการสืบทอดและฝังรากลึกมายาวนานในตระกูลการเมืองกลุ่มนี้ การศึกษาพบว่า กลุ่มนักการเมืองบ้านใหญ่ใช้ระบบอุปถัมภ์ในการสร้างความผูกพันและความไว้วางใจระหว่างนักการเมืองกับประชาชน ผ่านการช่วยเหลือและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เช่น การเปิดบ้านรับฟังปัญหาของประชาชนและการแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็ว รวมถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสำคัญของชุมชน เช่น งานบวช งานแต่ง งานศพ และงานบุญ ซึ่งเป็นโอกาสสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นโดยเฉพาะในจังหวัดชลบุรีและสมุทรปราการ ซึ่งมีความเข้มแข็งของระบบอุปถัมภ์มากกว่าภูมิภาคอื่นๆ นอกจากนั้น กลุ่มนักการเมืองบ้านใหญ่ยังให้ความสำคัญกับเครือข่ายหัวคะแนน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นฐานเสียงสำคัญในการรณรงค์หาเสียงและรักษาฐานเสียงทางการเมือง อย่างไรก็ตาม บริบทของเมืองที่กำลังพัฒนา เช่น จังหวัดสมุทรปราการ ชลบุรี และเชียงใหม่ เริ่มมีความเปลี่ยนแปลง เนื่องจากประชากรในพื้นที่กลุ่มบ้านใหญ่ยังให้ความสำคัญกับเครือข่ายหัวคะแนน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นฐานเสียงสำคัญในการรณรงค์หาเสียงและรักษาฐานเสียงทางการเมือง อย่างไรก็ตาม บริบทของเมืองที่กำลังพัฒนา เช่น จังหวัดสมุทรปราการ ชลบุรี และเชียงใหม่ เริ่มมีความเปลี่ยนแปลง เนื่องจากประชากรในพื้นที่กลุ่มบ้านใหญ่ยังให้ความสำคัญกับเครือข่ายหัวคะแนน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นฐานเสียงสำคัญในการรณรงค์หาเสียงและรักษาฐานเสียงทางการเมือง อย่างไรก็ตาม บริบทของเมืองที่กำลังพัฒนา เช่น จังหวัดสมุทรปราการ ชลบุรี และเชียงใหม่ เริ่มมีความเปลี่ยนแปลง เนื่องจากประชากรในพื้นที่กลุ่มบ้านใหญ่ยังให้ความสำคัญกับเครือข่ายหัวคะแนน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นฐานเสียงสำคัญในการรณรงค์หาเสียงและรักษาฐานเสียงทางการเมือง

และความสำเร็จทางธุรกิจ กลุ่มนักการเมืองบ้านใหญ่เป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในเชิงธุรกิจและมีสถานะทางสังคมที่สูงกว่ากลุ่มนักการเมืองทั่วไป โดยเฉพาะกลุ่มบ้านใหญ่ในจังหวัดชลบุรีและสมุทรปราการ ที่มีความมั่งคั่งและดำเนินธุรกิจในหลายสาขา เช่น การท่องเที่ยว คมนาคมขนส่ง และการก่อสร้าง ส่วนกลุ่มบ้านใหญ่ในเชียงใหม่มีลักษณะธุรกิจที่แตกต่างกันไป โดยเน้นธุรกิจเกี่ยวกับสินค้าเกษตรกรรม เหตุนี้จึงสะท้อนถึงความแตกต่างทางบริบททางเศรษฐกิจและสังคมในแต่ละพื้นที่ ซึ่งเป็นข้อได้เปรียบสำคัญในการใช้ทรัพยากรทางการเมืองของกลุ่มบ้านใหญ่ ในขณะที่ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคก้าวไกลส่วนใหญ่ยังไม่มีฐานะหรือความสำเร็จทางธุรกิจในระดับเดียวกัน จึงมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรในด้านนี้ ยุทธศาสตร์สำคัญอีกประการหนึ่งที่กลุ่มนักการเมืองบ้านใหญ่ใช้คือการลงพื้นที่อย่างใกล้ชิดกับชุมชน โดยเฉพาะการเปิดบ้านรับฟังปัญหาของประชาชนอย่างสม่ำเสมอ และใช้เครือข่ายในหน่วยงานราชการช่วยเร่งรัดแก้ไขปัญหให้กับประชาชน ซึ่งมีประสิทธิภาพและรวดเร็วกว่ากระบวนการปกติ นอกจากนี้ ปฏิสัมพันธ์เชิงสังคมผ่านงานพิธีกรรม เช่น งานบวช งานแต่งงาน และงานศพ ยังคงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างและรักษาฐานเสียงทางการเมืองของกลุ่มบ้านใหญ่อย่างต่อเนื่อง แม้ว่าหลังการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2566 ผู้สมัครจากพรรคก้าวไกลจะไม่เน้นปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบดังกล่าว โดยมักจะเข้าร่วมในฐานะตัวแทนราษฎรมากกว่าการสร้างความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์

โดยสรุป การสร้างฐานเสียงของกลุ่มบ้านใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี และสมุทรปราการในปี พ.ศ. 2566 ยังคงยึดโยงกับระบบอุปถัมภ์และการพึ่งพาเครือข่ายหัวคะแนนควบคู่ไปกับฐานะทางธุรกิจและสังคมที่มั่นคง ขณะที่บริบทสังคมเมืองและพรรคการเมืองใหม่ เช่น พรรคก้าวไกล ได้นำเสนอรูปแบบการเมืองใหม่ที่เน้นการเข้าถึงประชาชนโดยตรงและลดบทบาทของระบบอุปถัมภ์ลงอย่างชัดเจน

อภิปรายผล

ผลการศึกษาปัจจัยร่วมที่มีผลต่อการฟ่ายแพ้การเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ของกลุ่มบ้านใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี และสมุทรปราการ

ผลการศึกษานี้พบว่า ปัจจัยร่วมที่มีผลสำคัญต่อการฟ่ายแพ้การเลือกตั้งทั่วไปของกลุ่มบ้านใหญ่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี และสมุทรปราการ มีความสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีทางการเมืองที่ศึกษาในวรรณกรรมหลายชิ้น โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับ กระแสความนิยมทางการเมืองของพรรคก้าวไกล นำโดยนายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ ซึ่งได้รับการตอบรับอย่างกว้างขวางจากประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว อันเป็นผลจากบริบทความต้องการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประชาชนที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน นอกจากนี้ นโยบายที่ชัดเจนและโดนใจของพรรคก้าวไกล รวมถึง ยุทธศาสตร์การสื่อสารผ่านโซเชียลมีเดีย ที่ทันสมัยและเข้าถึงคนรุ่นใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการรณรงค์หาเสียงที่ช่วยผลักดันให้พรรคก้าวไกลครองใจประชาชน ในขณะที่กลุ่มบ้านใหญ่ประสบกับความอ่อนแอทางการเมือง โดยเฉพาะในระบบอุปถัมภ์ที่ไม่สามารถใช้ได้ผลในพื้นที่ที่มีบริบททางสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากสังคมชนบทสู่สังคมเมือง เช่น ชลบุรี สมุทรปราการ และเชียงใหม่ อีกทั้ง การตื่นตัวทางการเมืองของ คนรุ่นใหม่ที่ต้องการการเปลี่ยนแปลงหลังประสบกับสถานการณ์ทางการเมืองและการรัฐประหารปี 2557 รวมถึงการบริหารประเทศในยุคของอดีตนายกรัฐมนตรีประยุทธ์ จันทร์โอชา ซึ่งสร้างบรรยากาศของความไม่พอใจและความเบื่อหน่ายกับการเมืองแบบเดิม ๆ ส่งผลให้เกิดการสนับสนุนพรรคก้าวไกลอย่างกว้างขวางและทำให้กลุ่มบ้านใหญ่ในพื้นที่สูญเสียฐานเสียงไปอย่างชัดเจน งานวิจัยที่ผู้วิจัยนำมาเปรียบเทียบและมีความใกล้เคียง คือ งานวิจัยของทรงชัย ศรีชาย และธำรงค์ดี เพชรเลิศอนันต์ (2564) ที่ศึกษาเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของนายธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ หัวหน้าพรรคอนาคตใหม่ในช่วงปี 2561-2562 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกันกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้น และพบว่าบทบาทของพรรคอนาคตใหม่ในช่วงนี้ก็มีความคล้ายคลึงกับพรรคก้าวไกลในปัจจุบันในแง่ของการรวบรวมฐานเสียงและการได้รับการสนับสนุนจากคนรุ่นใหม่ การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในระดับพื้นที่

นั้นสะท้อนให้เห็นถึงความล้มเหลวของกลุ่มบ้านใหญ่ที่เคยมีบทบาทสำคัญในฐานะผู้กำหนดทิศทางการเมืองในจังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี และสมุทรปราการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ครั้งหนึ่งกลุ่มบ้านใหญ่มีอิทธิพลสูง แต่ในการเลือกตั้งครั้งล่าสุดกลับไม่สามารถรักษาสถานะเสียงไว้ได้ ในมุมมองเชิงทฤษฎี การศึกษาครั้งนี้ได้สนับสนุนแนวคิด “การสร้างโอกาสทางการเมือง” (Political Opportunity Structure) ที่กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของระบบการเมืองและโอกาสทางการเมืองที่เปิดกว้างขึ้นสำหรับกลุ่มใหม่ ๆ และการลดลงของอิทธิพลเดิมของกลุ่มบ้านใหญ่ ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของฐานเสียงและการเลือกตั้ง นอกจากนี้ยังเน้นย้ำถึงความสำคัญของ เครือข่ายทางสังคมและความเชื่อมั่นของประชาชน ที่กลุ่มบ้านใหญ่ไม่สามารถรักษาไว้ได้เพราะขาดความตั้งใจจริงและการปรับตัวให้เข้ากับบริบทใหม่

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

บทบาทของกระแสความนิยมทางการเมืองยุคใหม่ในพื้นที่เมือง-ชนบทเปลี่ยนแปลงงานวิจัยชี้ให้เห็นว่า กระแสความนิยมทางการเมืองที่นำโดยพรรคก้าวไกล ซึ่งใช้กลยุทธ์การสื่อสารผ่านโซเชียลมีเดียและนโยบายที่ชัดเจน ถูกตอบรับอย่างดีในพื้นที่ที่มีลักษณะเปลี่ยนผ่านจากสังคมชนบทสู่สังคมเมือง เช่น เชียงใหม่ ชลบุรี และสมุทรปราการ ซึ่งแตกต่างจากอดีตที่ระบบอุปถัมภ์ของกลุ่มบ้านใหญ่เคยมีอิทธิพลสูง

การเปลี่ยนแปลงฐานเสียงของกลุ่มบ้านใหญ่ที่สะท้อนการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมและเทคโนโลยีงานวิจัยพบว่า การเปลี่ยนแปลงด้านประชากรและเทคโนโลยีการสื่อสารที่รวดเร็ว ส่งผลให้ฐานเสียงเดิมของกลุ่มบ้านใหญ่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีการตื่นตัวทางการเมืองสูงและใช้สื่อดิจิทัลเป็นช่องทางหลักในการรับข้อมูล

ความอ่อนแอของระบบอุปถัมภ์แบบเดิมในยุคการเมืองสมัยใหม่ ระบบอุปถัมภ์และเครือข่ายทางสังคมแบบดั้งเดิมของกลุ่มบ้านใหญ่ไม่สามารถปรับตัวรองรับกับบริบททางการเมืองใหม่ที่เน้นความโปร่งใสและความต้องการเปลี่ยนแปลงของประชาชนได้

บทบาทสำคัญของคนรุ่นใหม่และการตื่นตัวทางการเมืองหลังรัฐประหารปี 2557 งานวิจัยสะท้อนว่าการรัฐประหารและการบริหารประเทศในยุคหลังนั้นกระตุ้นให้คนรุ่นใหม่เกิดการตื่นตัวทางการเมืองอย่างชัดเจน ส่งผลให้เกิดการเคลื่อนไหวทางสังคมและมีส่วนสำคัญในการเปลี่ยนแปลงฐานเสียงพรรคการเมืองในพื้นที่

ความสำเร็จของยุทธศาสตร์สื่อสารผ่านโซเชียลมีเดียในยุคการเมืองใหม่ พรรคก้าวไกลสามารถใช้ช่องทางโซเชียลมีเดียเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารและเชื่อมโยงกับฐานเสียง ทำให้นโยบายและแนวคิดของพรรคเข้าถึงประชาชนได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง

การปรับเปลี่ยนโครงสร้างการสร้างฐานเสียงและโอกาสทางการเมือง (Political Opportunity Structure) งานวิจัยนี้ได้เพิ่มมุมมองใหม่เกี่ยวกับความสำคัญของการพัฒนาความเชื่อมั่นและการแสดงความตั้งใจจริงในการทำงานเพื่อประชาชน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดโอกาสทางการเมืองและการเปลี่ยนแปลงในระบบการเมืองท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญ

ผลกระทบของความไม่พอใจและเบื่อหน่ายกับการเมืองแบบเดิม ความไม่พอใจต่อความล้มเหลวในการปฏิรูปทางการเมืองหลังการเลือกตั้งและการบริหารประเทศในอดีต ส่งผลให้ประชาชนโดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ต้องการทางเลือกใหม่ และหันไปสนับสนุนพรรคการเมืองที่เสนอแนวคิดและนโยบายใหม่ ๆ

สรุป

การศึกษาปัจจัยร่วมที่ส่งผลต่อการพ่ายแพ้ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ของกลุ่มบ้านใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี และสมุทรปราการ เป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นวิเคราะห์บริบทและปัจจัยที่เปลี่ยนแปลง

โครงสร้างทางการเมืองในพื้นที่สำคัญทั้งสามจังหวัด งานวิจัยนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย บทความ และแหล่งข้อมูลออนไลน์ เพื่อทำความเข้าใจสาเหตุที่ทำให้กลุ่มบ้านใหญ่ซึ่งเคยเป็นฐานอำนาจสำคัญในพื้นที่ประสบกับความพ่ายแพ้ในการเลือกตั้งครั้งล่าสุด

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยหลักที่มีผลต่อความพ่ายแพ้ครั้งนี้ มาจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และสังคมที่เกิดขึ้นในบริบทของประเทศไทย โดยเฉพาะกระแสความนิยมของพรรคก้าวไกล ที่นำโดยนายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างชัดเจน พรรคก้าวไกลใช้ยุทธศาสตร์การรณรงค์หาเสียงที่เน้นความชัดเจนของนโยบายและการสื่อสารผ่านโซเชียลมีเดีย ทำให้เข้าถึงคนรุ่นใหม่ที่มีการตื่นตัวทางการเมืองสูง หลังจากช่วงเวลาที่เกิดรัฐประหารในปี 2557 และผลกระทบจากการปกครองระยะยาวของอดีตนายกรัฐมนตรีประยุทธ์ จันทร์โอชา นอกจากนี้ งานวิจัยยังสะท้อนถึงความอ่อนแอของระบบอุปถัมภ์แบบเดิมของกลุ่มบ้านใหญ่ ซึ่งไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบทการเมืองที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในจังหวัดที่มีลักษณะสังคมเมืองมากขึ้น เช่น ชลบุรี สมุทรปราการ และเชียงใหม่ ส่งผลให้ฐานเสียงของกลุ่มบ้านใหญ่ลดน้อยลงอย่างมีนัยสำคัญ งานวิจัยยังเปรียบเทียบกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ที่ศึกษาเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของนายธนธร จีรังเรืองกิจ หัวหน้าพรรคอนาคตใหม่ ซึ่งเป็นพรรคการเมืองรุ่นใหม่ที่ประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงฐานเสียงและบทบาททางการเมืองของกลุ่มบ้านใหญ่ในอดีต งานวิจัยชิ้นนี้ยืนยันถึงการเปลี่ยนผ่านการเมืองไทยที่เกิดจากการตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่และการใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างฐานเสียงใหม่ โดยรวมแล้ว งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยร่วมที่ทำให้กลุ่มบ้านใหญ่พ่ายแพ้ครั้งนี้ เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของกระแสความนิยมทางการเมืองในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความตื่นตัวของคนรุ่นใหม่ และการเปลี่ยนแปลงของระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีที่ทำให้รูปแบบการเมืองเดิมถูกท้าทายอย่างมาก จนส่งผลให้กลุ่มบ้านใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี และสมุทรปราการต้องสูญเสียฐานอำนาจทางการเมืองที่เคยมีมาอย่างยาวนาน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยยังขาดการศึกษาพื้นที่จังหวัดต่างๆ ที่มีนักการเมืองกลุ่มบ้านใหญ่ทุกพื้นที่ ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ศึกษาคือจังหวัดเชียงใหม่ ชลบุรี สมุทรปราการหากมีการศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหรือเกี่ยวกับกลุ่มนักการเมืองบ้านใหญ่อย่างให้มีการศึกษาในพื้นที่อื่นๆ ของประเทศไทย เช่น พื้นที่กรุงเทพมหานครหรือพื้นที่ในภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากจะมีบริบทความเหมือนและความแตกต่างสามารถสร้างเพิ่มพูน ความรู้ทางวิชาการได้เป็นอย่างดีสร้างองค์ความรู้ให้กับวงการวิชาการจึงขอเสนอแนะให้มีการศึกษาในลักษณะเดียวกันในพื้นที่อื่นๆ ต่อไปในอนาคต

2. ครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักและพิจารณาจากคุณสมบัติผู้ให้ข้อมูลและการศึกษาเกี่ยวกับการรวบรวมเอกสารการวิจัยครั้งถัดไปต่อการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในฐานะประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและเป็นผู้สนับสนุนของพรรคการเมือง ผู้วิจัยหวังว่าการต่อยอดการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อสำรวจความคิดเห็น ของประชาชนในฐานะเจ้าของประเทศและผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยระบบผู้แทนจะทำให้ทราบถึง ความต้องการข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองและพรรคการเมือง ทำให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กฤตยาณี พิรุณเนตร. (2559). นักการเมืองและโครงสร้างอำนาจในจังหวัดสมุทรปราการ. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 14(1), 21-139.
- กานต์ บุญศิริ. (2562). กลยุทธ์การใช้สื่อใหม่ในการณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของพรรคอนาคตใหม่. *งานวิชาการระดับชาติครั้งที่ 1 ประจำปี 2562*. สาขานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กิตติญาณันต์ ดวงภักดี. (2565). การสร้างฐานอำนาจทางการเมือง: ปัจจัยเงื่อนไขและกระบวนการ. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*, 2(2), 201-208.
- กิตตินันท์ วงษ์สุวรรณ. (2565). ขบวนการต่อสู้ทางการเมืองของนักเรียนมัธยมศึกษา ปี พ.ศ. 2563-2564 (ดัชนีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประชาไท. (2566). *ปรากฏการณ์ ส.ส. ก้าวไกล พลิกผงดเจาะพื้นที่ ‘เชียงใหม่’ EP2*. ค้นเมื่อ เมื่อ 2 มีนาคม 2566, จาก <https://prachatai.com/journal/2023/07/104834>
- ผู้จัดการออนไลน์. (2562). ปิดตำนาน “กำนันเป๊าะ” 5 ทายาทสานต่ออาณาจักร “คุณปลื้ม” จากยุคอีสานซีบอร์ดสู่ชุมพรพื้ใหม่ EEC. ค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2566, จาก <https://mgronline.com>
- สปริงนิวส์ [SpringNews]. (2567). เปิดโปรไฟล์ 3 ว่าที่แคนดิเดต ชิงเก้าอี้นายกฯ อบจ. เชียงใหม่. ค้นเมื่อ 19 เมษายน 2566, จาก <https://www.springnews.co.th/news/hot-issue/848706>
- ไทยรัฐออนไลน์. (2566). ผลเลือกตั้งซ่อม สส. ระยอง เขต 3 พงศธร-ก้าวไกล ชนะขาดกว่าหมื่นคะแนน. ค้นเมื่อ 10 กันยายน 2566, จาก <https://www.thairath.co.th/news/politic/2724048>